

Dolazak Snaga Na Prevlaku

Author: IWPR

Od 1992. godine, spor oko ovog poluostva bio je niskog intenziteta ali ipak u corsokaku, razgovori nisu vodili nikuda - - tako ostavivsi Milosevicu jos jednu kartu koju moze da iskoristi protiv Hrvatske i Crne Gore. Ove nedelje, on je zaigrao na nju.

Jugoslovenski vojnici su u utorak, 20. aprila, usli u demilitarizovanu zonu koja razdvaja Hrvatsku i Crnu Goru, pokazavsi da Beograd ima mogucnosti da izazove probleme van glavnog ratista na Kosovu.

Od oktobra 1992. godine, Prevlaka, najjužnije poluostrvo Hrvatske, bilo je zatvoreno za sve osim za 28 posmatraca UN-a. Dok se hrvatski ambasador pri UN-u, Ivan Simonovic, zalio Savetu bezbednosti da je 300 jugoslovenski vojnika uslo u demilitarizovanu zonu, tamo je bilo samo 20 posmatraca UN-a.

Ovaj najjužniji deo Hrvatske nalazi se oko 40 km južno od Dubrovnika i samo dva kilometra od granice sa Crnom Gorom. Nekoliko kilometara duga i samo pola kilometara široka, Prevlaka je delom isturena preko ulaza u Kotorski zaliv, glavnu jugoslovensku luku sa dubokim vodama.

Prevlaka je bila vojna baza nekoliko decenija pre nego sto je Hrvatska postala nezavisna, a na crnogorskom kopnu sa suprotne, južne strane zaliva nalaze se vojne instalacije - koje navodno ukljucuju i raketna postrojenja.

Kada su se jugoslovenske snage povukle iz Hrvatske 1992. godine, one su odbile da napuste Prevlaku i zaledje pre nego sto su postigle sporazum na osnovu koga bi ova oblast bila demilitarizovana, pod supervizijom UN-a, sve dok dve strane ne postignu finalni dogovor kojim bi se osigurala bezbednost izmedju Dubrovnika i Kotora.

Sira demilitarizovana zona koja je dogovorena 1992. godine prostire se na dubini od 5 kilometara sa svake strane hrvatsko-jugoslovenke granice, koja obuhvata nekih 19 kilometara izmedju Kotorskog zaliva i granice sa Bosnom i Hercegovinom.

Nijedna strana u praksi nije postovala demilitarizovanu zonu. Jugoslovenske snage se nikada nisu povukle do bosanske granice, dok je hrvatska "specijalna policija" zauzela bunkere pored Prevlake, gde nema sta da trazi. Verovatno su obe strane zadrzale tesko naoruzanje pored granice.

Ipak, je citava oblast dugo vremena ostala neverovatno stabilna. Uprkos povremenih manjih incidenata ili provokacija, nijednom se nije pucalo od 1995. godine. Svakih sest meseci, Savet bezbednosti je razmatrao situaciju dva ili tri minuta pre nego sto je odobrio dalje produzenje mandata posmatraca UN-a.

Glavnu odgovornost za neuspeh u resavanju ovog pitanja nosi Beograd, koji je primenio niz taktika kojima se samo uzalud trosilo vreme kako bi se sprecili ozbiljni razgovori. Najverovatnije je to cinio da bi zadrzao potencijalno sredstvo pritiska koje bi mogao da iskoristi protiv Hrvatske i Crne Gore.

Beograd insistira da je Prevlaka teritorijalni spor koji treba da se resi promenom medjunarodnih granica - to je stav koji Hrvatska i ostatak mejdunarodne zajednice odbijaju.

Sto se samog Zagreba tice, on je bio prilicno tih po ovom pitanju. Delimican razlog za ovo je i to sto je

Franjo Tudjman uzimao u obzir i moguci dogovor na osnovu koga bi se Prevlaka zamenila za teritoriju u Hercegovini, iza Dubrovnika. Ali pre nego sto su takve sheme o promeni bosanskih granica aktivirane, mirovni dogovor postignut u Dejtonu otvorio je put ozbiljnim bilateralnim pregovorima. Umesto toga, Zagreb i Beograd su 1996. godine dogovorili izjavu o normalizaciji odnosa, ali nista o ovom pitanju. U medjuvremenu je granica ostala zatvorena.

Ovakva bezizlazna situacija je poremećena izbornim rezultatima u Crnoj Gori 1998. godine, kada je na vlast doslo vodjstvo koje je bilo zeljno da obnovi trgovinske veze sa Hrvatskom. Pri kraju 1998. godine, ohrabren pozitivnim signalima iz Podgorice i poguran od stranke americke diplomatije, Zagreb je podneo razuman predlog kojim bi se resilo sporno pitanje putem bilateralne demilitarizacije.

Savet bezbednosti je u januaru odobrio ovaj potez. Podgorica i Zagreb su se zatim dogovorili da otvore glavni granicni prelaz, uprkos protivljenju Beograda. Beograd je odgovorio isključenjem Podgorice iz jugoslovenskog tima u razgovorima o Prevlaci.

Ovakva je bila situacija do trenutka kada su ove nedelje jugoslovenske snage zauzele pozicije na poslednjoj raskrsnici pre granicnog prelaza, u blizini poluostrva ali jos uvek na teritoriji Makedonije. Hrvatska se odmah zalila Savetu bezbednosti da je 200 do 300 vojnika uslo u demilitarizovanu zonu.

Visje nego verovatno da upad treba da bude samo signal koji bi pokazao da Milosevic zaista moze, ako hoće, da izazove probleme u ovom delu Balkana kome se ne pridaje mnogo vaznosti. Medjutim, iako Prevlaka predstavlja samo sporedni problem, Hrvatska, NATO-a, i pre svega Crna Gora moraju da pokazu mnogo vise budnosti da simbolican cin Beograda ne proizvede opsti rast tenzija na svim stranama.

Mark Tompson, autor knjiga *A Paper House: The Ending of Yugoslavia* (Vintage, 1992) i *Forging War: The Media in Serbia, Croatia and Bosnia-Herzegovina* (Article 19, 1994), bio je clan misije UN-a na Prevlaci 1997. godine.

Location: [Balkans](#)
[Macedonia](#)
[Albania](#)
[Serbia](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/dolazak-snaga-na-prevlaku>